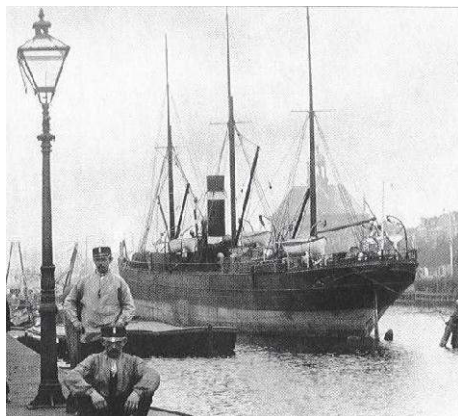

hollands noorderkwartier

jaargang 24
nummer 4
december 2010

aflevering **84**

In dit nummer o.a.:

Het dragen van trouwringen
Emigrantenbrief uit Lansing Illinois USA
Stamreeks Van Harencarspel
Amsterdamse notariële archievenindex
Programma HNK-avonden eerste helft 2011

ISSN: 1383-6773

Inhoud aflevering 84, jaargang 24, nummer 4, december 2010

Van de voorzitter.....	113
Programma lezingen HNK eerste helft 2011.....	114
Verenigingsnieuws, Nieuws van het Regionaal Archief Alkmaar	115
Nieuwe leden, Verslagen lezingenavonden sept, okt. en nov. 2011.....	117
Nieuwe boeken.	121
Nadere kennismaking met Ru Waalewijn	122
Opmerkelijk	123
Het dragen van trouwringen.....	124
Voor u gelezen	127
Aanvullingen & correcties.....	128
Oproep (foto's met onbekende personen).....	129
Emigrantenbrief uit Lansing Illinois USA	130
Amsterdamse notariële archievenindex	146
Boek 'Immigranten in Alkmaar' 1860-1880.....	148

Datum van inlevering kopij en verschijning HNK Afdelingsblad:

Nummer 85: vóór 1 februari 2011, verschijnt begin maart 2011

Nummer 86: voor 1 mei 2011, verschijnt begin juni 2011

Colofon

Hollands Noorderkwartier is een uitgave van de gelijknamige afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en verschijnt drie à vier keer per jaar. NGV-leden, ingedeeld als lid van HNK, ontvangen het blad gratis thuis. NGV-leden buiten het verzorgingsgebied van HNK kunnen zich als 'bijkomend lid' van HNK opgeven bij de secretaris van de NGV, postbus 26, 1380 AA Weesp; de daarvoor geldende contributie-toeslag ad € 9,00 per jaar wordt centraal door de NGV geïnd. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 12,50 per jaar (incl. verzendkosten), te storten op bankrekeningnummer 108334 t.n.v. NGV afdeling Hollands Noorderkwartier te Castricum, onder vermelding van 'abonnement HNK-afdelingsblad'.

Losse nummers € 2,50 (excl. verzendkosten).

Oplage: 520 exemplaren.

Vormgeving en zetwerk: Marry Luken en Piet Aaij

Druk: Kopieerinstelling Noordeloos, Scheldestraat 21, Alkmaar

De inhoud van ingezonden stukken valt buiten de verantwoording van de redactie. Artikelen kunnen door de redactie worden aangepast; over plaatsing beslist de redactie.

Voorpagina: Het schip de 'Castor' waarmee Jacob van Harencarspel in 1873 met zijn gezin emigreerde naar de USA. Foto van de auteur. Zie artikel over de Emigrantenbrief op blz. 130 e.v.

Van de voorzitter
door Truus Schoehuijs-de Vries

Terugkijkend op het afgelopen verenigingsjaar, heb ik daar een goed gevoel over. Onze avonden werden goed bezocht en er was een gezellige sfeer. Gelet op alle drukte van de uitgebreide jubileumviering in het afgelopen voorjaar én de kosten, is besloten dit jaar de decemberbijeenkomst over te slaan.

Tevreden sluit ik dan ook dit jaar af en richt ons bestuur zich op een nieuw jaar. Uiteraard is daar al het nodige voorwerk voor gedaan. Voor de eerste helft van het nieuwe seizoen zijn sprekers benaderd met voor ons interessante onderwerpen.

Onze nieuwjaarsbijeenkomst staat als eerste op het programma. Op die altijd toch een beetje feestelijke avond met een hapje en een drankje, is het een beetje traditie dat we even terugkijken op het afgelopen jaar. Waar zijn we allemaal mee bezig geweest en zijn er vorderingen in ons onderzoek gemaakt. Tijdens het tweede deel van de avond is er een presentatie waarin de geschiedenis van de Zijpe en Petten in beeld komt.

Maar eerst gaan we het oude jaar uitluiden en ik hoop dat u een goede decembermaand gaat beleven en een nieuw jaar waarin de spetters van oud- en nieuw nog lang na zullen klinken.

Graag zie ik u op woensdag 12 januari 2011 in 't Trefpunt te Alkmaar!

Programma lezingen HNK winter 2010-2011
door Wil Hermanus

In 2011 is er tot en met april iedere tweede woensdag van de maand weer een lezing. Deze wordt gehouden in 't Trefpunt, Louise de Colignystraat 20, 1814 JA Alkmaar, tel. 072 5123949. De zaal is open om 19.30 uur, begin lezing 20.00 uur. Belangstellenden zijn van harte welkom! De toegang is gratis en ook het parkeren van uw auto voor de deur kost niets.

Woensdag 12 januari 2011

Nieuwjaarsbijeenkomst met een hapje en een drankje.

Deze eerste bijeenkomst in het nieuwe jaar zal weer zeer gevarieerd worden. Voor de pauze praten we over het speurwerk van verschillende leden, dit onder bezielende leiding van onze voorzitter. Hierbij kunt u goede ideeën opdoen. Na de pauze wacht ons een prachtige presentatie van het Zijper museum over de ontstaansgeschiedenis van het gebied rondom De Zijpe en Schagen. Deze presentatie met schitterende beelden wordt gegeven door Geert van Dijk, vrijwilliger bij het Zijper museum. De vaste medewerkers van onze afdeling hebben deze presentatie al eens gezien tijdens een medewerkersdagje en waren vol lof.

Woensdag 9 februari 2011

Genealogisch bewijs uit niet kerkelijke bronnen, door Herman Rijswijk.

De spreker is voorzitter van de afdeling Zaanstreek/Waterland. Hij zal met behulp van beeldmateriaal allerlei voorbeelden geven van zoekmogelijkheden in de 18e eeuw en daarvoor. Door middel van het raadplegen van bijvoorbeeld belastingregisters kan men toch meer gegevens van voorouders terugvinden. In ieder geval meer dan de jaartallen uit de kerkelijke registers. Ook kan het bestaan van voorouders die niet in de kerkelijke registers vermeld staan toch worden geleverd. De spreker heeft daarbij tal van voorbeelden gebruikt uit Noord-Holland, voornamelijk uit Edam en omliggende dorpen. In de archieven ligt hierover een schat aan gegevens, niet alleen in Edam maar in alle plaatsen van ons land.

De volgende data kunt u ook alvast in uw agenda noteren:

Woensdag 9 maart 2011.

Hugenoten, door H.L.F. du Corbier van de Nederlandse Hugenoten Stichting.

Woensdag 13 april 2011

Korte afdelingsledenvergadering om 19.30 uur. Vervolgens een lezing over de kerken van Noord-Holland door Marcel Plaatsman en André Looijenga.

NGV-Verenigingsnieuws

Dit jaar is het Verenigingscentrum in Weesp rond het einde van het jaar langer dan gebruikelijk gesloten, nl. vanaf zaterdag 4 december t/m woensdag 12 januari. Er zijn schilderswerkzaamheden gepland waarvoor vertrekken uitgeruimd en ingeruimd moeten worden.

Op zaterdag 5 februari wordt wederom de **Duitslanddag** georganiseerd. In het VC te Weesp zijn behalve de stand van de WGod (Werkgroep Genealogisch Onderzoek in Duitsland) ook delegaties van Duitse genealogische verenigingen aanwezig. Onze vice-voorzitter Jos Kaldenbach zit in de organisatie. Bij veel HNK-leden duikt in hun kwartierstaat op zeker moment een voorvader op met Duitse roots. Dit evenement is een mooie gelegenheid om er uw licht op te steken.

Nieuws van het Regionaal Archief Alkmaar

door Marry Luken-Sluis

Nieuwe behuizing

In het vorige nummer hebt u gelezen dat het archief gaat verhuizen naar de oude Ambachtsschool in Alkmaar. Vanaf 10 december 2010 zal het archief daarom gedurende een korte periode gesloten zijn in verband met de verhuizing van de studiezaal en de kantoren. Met ingang van 2011, op 4 januari op precies te zijn, worden bezoekers ontvangen in de nieuwe studiezaal aan de Bergerweg. Raadpleeg de site (www.archiefalkmaar.nl) voor actuele informatie. In het volgende HNK-nummer hopen we u uitgebreid over het nieuwe onderkomen te kunnen informeren.

Digitaliseringproject

Het zal u niet ontgaan zijn: op de site van het Regionaal Archief is onder het kopje 'Genealogie' en vervolgens onder 'Zoeken op naam' reeds een enorme schat aan gegevens te vinden. Het mooie is, dat u meestal ook de bijbehorende scan kunt zien waar een gevonden naam op voorkomt, zodat u met eigen ogen het brondocument kunt lezen.

Het scannen van de documenten is één ding, maar het toegankelijk maken door alle namen in de typen die erop voorkomen is wat anders. Momenteel houdt een

groep van ca. 30 vrijwilligers zich hiermee bezig. In Den Helder wordt door een groep in de bibliotheek aan deze klus gewerkt, in Alkmaar en omgeving wordt door de afzonderlijke vrijwilligers thuis gewerkt. De ene vrijwilliger vindt het plezierig om in een groep te werken op afgesproken tijden, de andere wil juist thuis aan de slag op het moment dat het hem of haar het beste uitkomt. Elke werkwijze is mogelijk, want een serie scans wordt door coördinator Sander Wegereef, die bij het archief werkzaam is, op het internet gezet en aan een bepaalde vrijwilliger beschikbaar gesteld. Die kan dan (thuis of elders) aanloggen en het programma opstarten om de namen in te tikken.

Om u een idee te geven hoe zo'n invulscherm er uit ziet, vindt u hieronder een print. Het bovenste deel van het scherm bevat in dit geval een scan van het register impost op trouwen van Heerhugowaard. Daaronder de rubrieken waar de trouwdatum, de naam van de bruidegom en die van de bruid moeten worden ingevuld. Daarna wordt het werk opgeslagen en na ongeveer 24 uur zijn deze gegevens op de site van het archief voor iedereen beschikbaar.

Memorie Genealogie 1.0 :: Inzien van...

Aangifte voor de impost op trouwen, Heerhugowaard

Toon boven Sluiten

3 - 3 1777 voor L. Land 21 - 4

Den 26 October

Eerste Gebod Gerrit teunis Smit

J. M. en Grietje Harks v. velde

Nou beyde in Waartlyn

voor waart Gebrouwt & v. v. 6

voor beyde 12 -

RAAG00000055_00003 (3 van 29)

1 - 10 K 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ... D H

Plaats huwelijk Heerhugowaard

Datum huwelijk 26 10 1777

Bruidegom

Voornaam Gerrit

Patroniem Teunis

Tussenvoegsel van der

Achternaam Smit

Bruid

Voornaam Grietje

Patroniem Hark

Tussenvoegsel van der

Achternaam Velde

Bezig met het laden van ra-genealogie.memorix.nl...

16:45 8-11-2010

Van de Heerhugowaardse registers zijn er al veel gescand en staan klaar om gedigitaliseerd te worden. Als u zin heeft om deze vrijwilligersgroep te versterken, of u wilt eerst eens met eigen ogen zien hoe dit invoeren in zijn werk gaat, dan kunt u contact opnemen met Marry Luken, Piet Aaij (zie kافت van dit blad) of Sander Wegereef (s.wegereef@archiefalkmaar.nl).

Nieuwe leden van HNK

door Wil Hermanus

De volgende leden kunnen we verwelkomen:

mw. V.A. Kaldenbach uit Alkmaar
mw. M.F.G. Dalmeijer uit 's-Gravenmoer
dhr. T.J. van Eyck uit Valburg
dhr. P. Mooij uit Beverwijk
mw. F.M. Schoonhoven-Wubbenhorst uit Enkhuizen
dhr. R. Adams uit Nootdorp
dhr. C.J.M. Smit uit Heerhugowaard
mw. M.G. Schuit-de Leeuw uit Alkmaar

Wij wensen u veel succes met uw onderzoek en hopen u op een van onze HNK-avonden te ontmoeten.

Verslagen van onze lezingenavonden

door Piet Aaij

september 2010 **‘Wat is er te vinden bij het CBG (kortweg Centraal Bureau in Den Haag’** door mevr. Sytske Visscher

Aan het begin van haar inleiding vertelt de spreker dat het CBG een gedeeltelijk door het Rijk gesubsidieerde instelling is. Daarom worden er donateurs geworven en moet er voor bepaalde diensten door de genealoog betaald worden.. Het expertisecentrum verzorgt informatie, educatie, onderzoek en heeft een eigen uitgeverij. Voor Vrienden van het CBG wordt een kwartaalblad uitgegeven en verder geeft men o.a. een jaarboek uit.

Via de website van het CBC kan veel informatie worden verkregen en in de digitale studiezaal is elke genealoog van harte welkom.

Voor de zeer gewaardeerde t.v.-programma's 'Verre Verwanten' (reeds uitgezonden) en 'Verborgene Verleden' (thans uitgezonden) verzorgt het CBG veel speurwerk. Na de pauze heeft de spreker via een internetverbinding voor enkele bezoekers wat zoekmogelijkheden laten zien.

De ca. 30 aanwezigen hebben ruim voldoende informatie gekregen om daarna zelf eens naar Den Haag af te reizen!

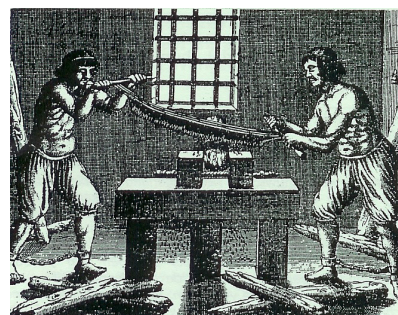
jaargang 24, nummer 4, december 2010

117

oktober 2010 **‘Het leven van de armste mensen in Europa vanaf de Middeleeuwen tot heden’** door Henri van Rijn, coördinator van Fonto te Delft.

Fonto ('bron' in het Esperanto) is sinds begin 2001 het Europese Vierde Wereld-project dat beoogt de geschiedenis van de armsten in Europa te reconstrueren en bekend te maken; de armsten kennen de moedige geschiedenis van hun voorouders niet en ook de rest van de samenleving heeft er nauwelijks of geen weet van. Fonto is een onderdeel van een wereldwijde beweging ATD – Vierde Wereld (ATD = Aide à Toute Détresse = Hulp in alle nood), een mensen-rechtenorganisatie van en met de allerarmsten in arme en rijke landen. We kennen wel in onze samenleving mensen in de bijstand, WAO, WW, dak- en thuislozen, alloctonen e.a. maar niet de van generatie op generatie buitengesloten armen, die geen scholing krijgen, slechte gezondheid hebben, geen werk hebben en worden gediscrimineerd. De hulp die geboden wordt probeert deze mensen weer in zichzelf te laten geloven waardoor zij veelal hun talenten ontdekken.

Er was door de eeuwen heen liefdadigheid vanuit de kerken en van de gegoede burgerij, opvang in kampen, wees-, rasp- en spinhuizen e.d. maar de armoede werd niet opgelost.

De spreker toont beelden die overduidelijk de situatie van de armsten onder ons weergeven. De armsten als gevaar voor de samenleving tijdens de pestepidemie, als huursoldaten rondzwervend zonder werk, brood-uitdeling aan de armen als een van de goede werken -geschilderd door de Meester van Alkmaar-, tewerkgesteld in spin- en rasphuis –bekeken en beschimpt- en tenslotte als gestrafte -geseling, brandmerking en ophanging-.

Eind 19^e eeuw en in de 20^e eeuw hebben veel initiatieven het voor de armsten iets verbeterd: bouw van tuinsteden met woonscholen en heropvoeding en strijd voor betere arbeidsvoorwaarden. Maar voor de wereldbeweging ATD- Vierde Wereld is nog heel veel werk te verrichten alvorens de diepste armoede de wereld uit is en de bejegening van hen positiever wordt.

Na de pauze werd er door enkelen van de 45 aanwezigen nog wat extra informatie en uitleg gevraagd.

Meer informatie: fonto@planet.nl of www.atd-vierdenwereld.nl/fonto.html

118

Hollands Noorderkwartier, aflevering 84

Verslag van de ledenvergadering d.d. 10 november 2010.

In aanwezigheid van ca. 30 leden opent de voorzitter Truus Schoehuijs de vergadering. Na voorlezing van het verslag van 10 maart jl. wordt deze goedgekeurd. Zij meldt de aanwezigen dat het hoofdbestuur naar een goede samenwerking streeft met de Joodse genealogische vereniging. Als minder goed bericht meldt zij dat er een landelijke bezuiniging op komst is. Daarnaast vertelt zij dat het hoofdbestuur voorstelt om tot een contributieverhoging over te gaan van € 3,-. Direct wordt de mogelijkheid geopperd dat wij als afdeling een kwartaalblad minder kunnen uitgeven of dat we kunnen bezuinigen op een jaarlijks extraatje voor onze vrijwillige medewerkers. Deze ideeën worden niet direct omarmd; er wordt voorgesteld dat de redactie van Gens Nostra zich ook kan bezinnen op de inhoud van haar uitgaven en op de frequentie van verschijning. Ook zijn er leden die willen dat GN elektronisch beschikbaar wordt gesteld. Velen vinden dat we als afdeling minstens zoveel als GN een waardevolle bijdrage leveren voor het onderling contact en dat ons kwartaalblad een visitekaartje is. Na discussie gaan alle aanwezigen op één na akkoord met een contributieverhoging.

Verder deelt de voorzitter mee dat de afdeling Den Helder a.s. vrijdag 12 nov. waarschijnlijk in haar ledenvergadering een nieuw bestuur zal kiezen na het aftreden van de huidige voorzitter en secretaris. Zij hoopt dat het nieuwe bestuur de nodige rust voor de afdeling kan herstellen.

Vervolgens meldt zij dat er nieuwe NGV-folders zijn verschenen en evenzo van Gens Data Pro. En dan als onverwachte verrassing aan het eind van de vergadering wordt Elfi Greijer in het zonnetje én in de bloemen gezet! Haar hulp in alle bescheidenheid gegeven bij o.a. het indexeren van onze uitgaven wordt bijzonder gewaardeerd. Dan treedt Aad Biesbroek nog naar voren en hij biedt een 'stille' update aan van de HNK-cd die hij bij het 45-jarig jubileum al onaf overhandigde. Deze cd-rom kan gedupliceerd en wellicht op verzoek verkocht worden. Het bestuur zal hier eerst over vergaderen.

Rond de klok van acht uur sluit de voorzitter deze korte vergadering.

november 2010 **'King's German Legion'** door Jos Kaldenbach

Onze vice-voorzitter heeft zich met verve geworpen op genoemd onderwerp en kan het toegestroomde gehoor (48 leden) kond doen van het wel en wee van de soldaten die geronseld werden voor het Europees geallieerde leger, dat werd opgericht door King George III van Engeland, tevens keurvorst van Hannover. Het legioen bestreed de legers van Napoleon o.a. in Hannover, Denemarken, Spanje en tijdens de slag bij Waterloo. In laatstgenoemde veldslag heeft het legioen een glansrol vervuld. Achtereenvolgens zien we portretten van de hoge officieren die het legioen van de koning commandeerden. Veel is bekend

geworden vanuit de memoires, geschreven door 'Colonel Christian von Ompteda'. Tientallen geschriften zijn verschenen over de soldaten van dit legioen, hun herkomst, de kleding (de hoofdtooi, de epauletten, de insignes e.v.), de vaandels, de bewapening en de logistiek. Alleen al in Hannover kon de spreker in enkele dagenlange sessies in het archief 4500 namen van soldaten noteren die werkelijk uit elke hoek van Europa waren gerekruteerd (o.a. 1886 Duitsers, 129 Oostenrijkers, 624 Polen en 205 Nederlanders –zelfs 2 Alkmaarders-).

Na de pauze werd de lijst van deze soldaten getoond en behalve de naam en de herkomst van de soldaten werden ook de kleur ogen en haar, de vorm van de neus, de lengte en het beroep genoteerd. Noodzakelijk uiteraard om bij vermissing, verminking of overlijden te kunnen bepalen om welke persoon het ging. Vanuit de aanwezigen werden nog enkele namen genoemd om te kijken of deze op de lijst voorkomen. Door geldgebrek wordt het legioen in 1815 opgeheven na de gevangenneming van Napoleon.

Een van de aanwezigen attendeert een ieder nog op het Nationaal Tinnen Figuren Museum in Ommen waar de slag bij Waterloo wordt uitgebeeld.

'BREED uitgemeten'

samengesteld door Herman Breed

(bibliotheeknummer 191)

In een werkelijk prachtige uitgave is door de samensteller een overzicht opgezet van 11 generaties Breed, te beginnen bij voorvader **Adriaen Gerritsz. Breen**, ook wel **Breed(t)** genoemd. Hij trouwde 27 september 1699 in de Goorn met **Neeltje Cornelis** en zij waren woonachtig op Oudendijk, een plaatsje aan de Westfriese Omringdijk. Zowel de mannelijke als de vrouwelijke lijnen zijn gevolgd en zo is een echt familieboek ontstaan met zeer veel foto's verlichtigd. Op de pagina's 28 t/m 33 zijn alle nakomelingen per generatie gerangschikt en dit overzicht kan als index worden benut.

'Lien Esch, van veldnaam tot familienaam'

samengesteld door Herman Leenes en Simon Schaafsma
geschenk voor fam. Plenckers-Keyser

(bibliotheeknummer 169)

Hoofdstuk 7: **Alida Heildina Lienesch**, een Nederlandse Lienesch in Alkmaar. De familiegegevens die hier worden beschreven zijn gecomprimeerd terug te vinden in onze HNK-uitgave 'Immigranten in Alkmaar 1860-1880'. Voor geïnteresseerden bevat 'Lien Esch' waardevolle informatie over herkomst, bezittingen en levensbeschrijvingen van de familie.

'De stad Alkmaar met haare dorpen'

-een beschrijving uit 1740 van historisch erfgoed in Noord-Holland-

(bibliotheeknummer 170)

Een uitgave van de Stichting Uitgeverij Noord-Holland i.s.m. het Regionaal Archief Alkmaar bevat de tekst van het manuscript van de Alkmaarse geschiedschrijver Gijsbert Boomkamp (ca. 1702-1755) naast de getranscribeerde en hertaalde tekst, verzorgd door de werkgroep Oud Schrift van het R.A.A. Met ruim 70 originele pentekeningen is deze uitgave voor velen een rijke aanwinst.

U kunt op lezingenavonden onze bibliotheek bezoeken en zo gewenst enkele boekwerken lenen voor verdere bestudering thuis. Maakt u hier zeker gebruik van; de boekenlijst vindt u op onze site en deze ligt ook ter inzage op de lezingenavonden voor u klaar.

Nadere kennismaking met...

verzorgd door Piet Aaij

Ru Waalewijn

Als Rudolf in Haarlem geboren toen zijn vader en moeder op 3 juli 1925 niet thuis waren. Reeds na zes weken werd zijn vader benoemd tot leraar bouwkunde aan de Ambachtsschool te Alkmaar zodat het gezin daarheen verhuisde. Nadat Ru de opleiding timmeren aan die school had gevolgd kwam hij kort na de beëindiging van de oorlog als bouwkundig opzichter in dienst bij de Wederopbouw in het door de bezetter beschadigde Bergen. In 1948 trad hij in dienst bij die gemeente waar hij zijn vrouw ontmoette en ook trouwde in 1954. Het daaropvolgende jaar werd de overstap gemaakt naar de stedenbouwkundige afdeling van de gemeente Alkmaar. In zijn dertigjarige loopbaan daar was hij mede verantwoordelijk voor de samenstelling van de uitbreidingsplannen om van veertig- naar tachtigduizend inwoners te groeien.

De reden om met genealogie te beginnen was de in zijn ogen toen hoge leeftijd van zijn ouders. Ze waren 'wel' 70 en 72 en werden aan een interview onderworpen over de familiebanden. Ook een tante viel in handen van de interviewer met als resultaat dat niet alle gegevens met elkaar in overeenstemming waren. Dit was in 1965. Werk, opgroeiende kinderen en andere hobby's waren er de oorzaak van dat de belangstelling voor genealogie uit beeld verdween. Toen rond 1980 de familie van zijn vrouw een enquêteformulier rond zond om tot een genealogie te komen was de belangstelling weer gewekt. Toch zou het nog zeven jaar duren voor aansluiting werd gezocht met de NGV. In het afdelingsblad 4e jaargang nr. 2 van januari 1990 wordt melding gemaakt van de samenstelling van kwartierstatenboeken van de afdeling. In de naamlijst van de inzenders voor deze boeken komt ook Ru voor (deel 2 blz. 123 t/m 127) zodat een goed inzicht in zijn afkomst te boek is gesteld. In dezelfde aflevering van het afdelingsblad doet hij verslag van een zoektocht naar naamgenoten in Engeland. Dit bleef echter zonder resultaten. Ook in het afdelingsblad 19e jaargang nr. 3 aflevering 63 september 2005 verscheen een artikel van zijn hand.

Nu met de wetenschap dat ons Regionaal Archief eind dit jaar naar de Ambachtsschool verhuist is het curieus om te weten dat één Waalewijn, in dat

artikel beschreven, mede-oprichter was van het Nijverheidsonderwijs in Alkmaar en de andere twee als leraar verbonden waren aan die Ambachtsschool.

Via familie kwam hij in het bezit van de genealogie Zweers. De naam van zijn grootmoeder van vaderszijde. De broer van haar was Berend Zweers die rond 1900 tot een groep zeer prominente Nederlandse fotografen behoorde. Zij waren toen reeds in staat kleurenfoto's te produceren. Voor de affiche van een tentoonstelling in 1998 is een kleurenfoto van zijn dochter Maria Wilhelmina gebruikt. Dit jaar was er weer een tentoonstelling over de fotografie uit die periode. Door het hele land vestigde een affiche de aandacht hierop met een foto uit die tijd van de vrouw Sara Maria Zweers-ten Pierik.

In het tijdschrift voor familiegeschiedenis Genealogie van het Centraal Bureau voor Genealogie jaargang 13 nr. 2 zomer 2007 beschrijft hij de zoektocht naar achtergrondgegevens over een foto uit 1900 van een eerste steenlegging in Hoorn waarbij zijn grootvader van moederszijde, de Haarlemse aannemer Hendrik Gerardus Schornagel, betrokken was. Bij het archiefonderzoek in Alkmaar miste hij gegevens over de periode tijdens en direct na de oorlog waarvan hij deelgenoot was. Voor de Historische Verenigingen Bergen, Alkmaar en Egmond heeft hij een en ander op schrift gesteld. Sinds 2001 is hij mede redactielid in Bergen. Veel wetenswaardige historische feiten zijn en worden door hem gepubliceerd. Zo ook over het huis Rampenbosch te Bergen, gesticht door de vooraanstaande familie Ramp uit het Haarlemse, die het in de 13e eeuw gestichte huis Rolland bezat. Om het verhaal rond te maken, de grootouders van Ru woonden in de Rollandstraat te Haarlem waar zijn moeder verbleef voor de bevalling in het ziekenhuis. Vader was in Medemblik waar hij als opzichter bij een verbouwing betrokken was.

Opmerkelijk

De familie Soper uit Grand Rapids in het Amerikaanse Michigan heeft een wel heel bijzondere geboortegolf meegemaakt. Hun drie kinderen werden geboren op 'magische' data. De Sopers verwelkomden hun jongste telg op 10 oktober van dit jaar, oftewel 10-10-10. Maar de 'getallenlotto' begon al enkele jaren geleden met de geboorte van de eerste dochter Chloey op 08-08-08, gevolgd door zoon Cameron op 09-09-09.

Wel erg opmerkelijk is de (vroeg)geboorte van een derde dochter, op opnieuw een bijzondere datum.

Bron: De Telegraaf van 14 oktober 2010.

Het dragen van trouwringen

door Jan Netelbeek

Een tijd geleden liet een spreker tijdens een van de lezingen die Jan Netelbeek bijwoonde, zich ontvallen, dat hij niets kon vinden over de geschiedenis van het dragen van trouwringen. Een interessante vraag. Jan Netelbeek ging op zoek door het World Wide Web en vond enige artikelen die hij compileerde tot onderstaand artikel.¹

Welke man en vrouw elkaar ooit de allereerste trouwring over de vinger schoven, en waar en wanneer dat gebeurde, is niet historisch te achterhalen. Bij toeval misschien is de oudste uitwisseling van trouwringen in het oude Egypte vastgelegd, ongeveer 4800 jaar geleden. In het oude Egypte was de ring verbonden met het bovennatuurlijke, een nooit aflatende verbinding van eeuwige liefde. Later, voor de Romeinen was het accepteren van een ring door een jonge vrouw een bindende legale overeenkomst en het meisje was niet langer vrij. Bij de oude Romeinen werd voor het feitelijke huwelijk al een ring gedragen als een soort handgift, een afkoopbewijs van de toekomstige partner. De ring als formalisering van het engagement. Hem niet dragen of uitdoen stond gelijk met ontrouw. In vroeg Romeinse tijden gebruikten ze vaak ijzer, om zijn symbolische sterkte. Maar dat werd in de derde eeuw door zilver en goud vervangen: om de schoonheid ervan en omdat ijzer roest. De kerk incorporeerde de ring als christelijk symbool van trouw aan het sacrament van het huwelijk. Heden accepteren we de ring als deel van een religieuze ceremonie als we in de kerk trouwen.

Ringen en de geestelijkheid

Ook vrouwelijke kloosterlingen dragen een eenvoudige ring, die verwijst naar hun mystiek huwelijk met God. De ring van de paus of een bisschop duidt dan weer op de status, de waardigheid, de 'macht' van de functie. Net zoals dat al bij de hogere legerleiding van de oude Egyptenaren het geval was. Of bij onze latere koningen en vorsten. Denk maar aan de zegelringen waarmee belangrijke documenten of verdragen werden bekrachtigd. Ringen als sieraad en/of teken van rijkdom zijn uiteraard nog een andere categorie.

¹ Dit artikel is met toestemming van de auteur overgenomen van de NGV-site en een voorbeeld van wat er op de site allemaal te vinden is. Het is de moeite waard om regelmatig op de site een kijkje te nemen!

Wordt de trouwring links of rechts gedragen?

De meeste mensen dragen hun trouwring aan de linker hand. Hoewel, sommige Europese vrouwen dragen de ring aan hun rechter hand. Toon mij je trouwring en ik zal je zeggen of je West-Vlaming dan wel Brabander bent, of katholiek of protestant. Onzin? Het dragen van de trouwring heeft door de eeuwen heen geleid tot streekgebonden of religie-gebonden gewoonten. Er zijn vooreerst de verschillen tussen rechter- en linkerhand. In principe, zo leert onder meer de iconografie, staat rechts voor goed en links voor slecht. De rechterhand als drager van de trouwring lijkt de meest logische keuze. Die gewoonte is mondiaal ook fel verspreid, in Rusland en de meeste ex-Oostbloklanden bij voorbeeld. Maar in Frankrijk, Schotland, Zweden of Italië wordt de trouwring aan de ringvinger van de linkerhand gedragen. Vermoed wordt dat die keuze ooit gemaakt werd omdat het menselijk hart, de *woonst* van de liefde en de trouw, het dichtst bij de linkerhand ligt. Sommige Scandinavische vrouwen dragen drie ringen, voor: - verloving – huwelijk - moederschap

Vroegere Joodse bruidjes hebben de ring om hun wijsvinger gedaan omdat dit de vinger is waarmee ze de regels volgen als ze de Torah lezen.

In Vlaanderen blijkt de situatie extra ingewikkeld. In West- en Oost-Vlaanderen draagt men de trouwring links, in Antwerpen en Brabant rechts en in Limburg is er een mix. Waarom precies? Andere richtlijnen allicht vanuit de vroegere kerkprovincies, die een gewoonte werden.

Joodse trouwring Bron: wikipedia

Trouwring-kijken

Wie van spelletjes houdt, kan op basis van trouwring-kijken zelfs de geloofsovertuiging van onze noorderburen detecteren. In Nederland dragen katholieken hun verlovingsring rechts en hun trouwring links. Bij protestanten is het net omgekeerd. Let wel: dit geldt alleen voor de oudere bevolking. Bij de jeugd is die keuze veel minder consequent.

Ook al in Nederland kan ring-kijken je soms zelfs leren of je met een homo of hetero-medemens te doen hebt. De Rotterdamse ontwerper Tino Christopoulos brengt er sinds kort handgemaakte trouwringen op de markt die speciaal bedoeld zijn voor homo's en lesbiennes. Een van de opties: ringen waarin een roze driehoekje is verwerkt. En de creativiteit van de heer Christopoulos is blinkbaar

eindeloos. Zijn nieuwste nouveauté is een ring-piercing waarin het initiaal van de geliefde is verwerkt. Voor mensen die hun trouwring liever niet aan hun vinger dragen. Praktisch nadeel: het kan bezwaarlijk live gebeuren in kerk of stadhuis.

Huwelijks-vingerhoeden.

Puriteinen weigerden trouwringen te dragen omdat zij sieraden frivool achtten, hoewel in koloniale tijden paartjes “huwelijks vingerhoeden” uitwisselden – een bruikbaar en praktisch geschenk, en daarom acceptabel. Maar na de trouwpartij zaagden ze vaak de bodem eraf om er zo een ring van te maken. Wat ook de cultuur mag zijn, welke eeuw, mensen hebben altijd het belang van de verzegeling van hun verbond met een ring herkend.

Maar waarom de derde vinger aan de linker hand?

Er zijn vele theorieën waarom speciaal deze vinger de huwelijks trouw kwam te symboliseren. Zowel de oude Romeinen als de Egyptenaren geloofden dat er een ader – in het Latijn 'vena amoris' - direct van die vinger naar het hart liep.

In het Engeland van de middeleeuwen, liet een bruidegom de ring gedeeltelijk over de duim van zijn bruid, dan over de wijsvinger en de middelvinger, terwijl hij de woorden “in de naam van de Zoon, de Vader en de Heilige Geest” als hij iedere vinger passeerde. Daarna deed hij de ring aan de volgende vinger, de derde vinger van de linker hand. Deze gewoonte is uiteindelijk formeel geworden in de 16de eeuw toen de zoon van Henry de Achtste het boek schreef “The Book of Common Prayer”, dat de moderne Engelse protestantse huwelijksbelofte beschrijft en aangeeft aan welke vinger de huwelijksring moet worden gedragen.

Dragen mannen trouwringen?

De gewoonte dat mannen trouwringen dragen is relatief nieuw. Tot aan het midden van de twintigste eeuw waren het meestal alleen de vrouwen die huwelijksringen droegen, misschien een overblijfsel van de tijd dat vrouwen gezien werden als bezit, of misschien een onschuldig gebruik zoals vrouwen verlovingsringen dragen, hetwelk mannen niet doen.

De tijden veranderen, zo ook de tradities en vandaag zijn het niet alleen de bruidjes die een ring dragen als symbool van een duurzame genegenheid. Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak en vele jonge mannen langdurig gescheiden werden van hun echtgenoten, begonnen mannen ook trouwringen te dragen als symbool van hun huwelijk en als een herinnering aan hun vrouwen.

Bronnen:

- Artikel van 5 januari 1998 in Het Nieuwsblad van Frans Vandeputte - <http://www.atlantisring.be>

Voor u gelezen

Piet Aaij

Naast enkele parentelen/kwartierstaten e.d. ook belangwekkende artikelen uit de NGV-afdelingsbladen en periodieken in onze regio verschenen. U kunt de meeste bladen in onze bibliotheek inzien. Regionale uitgaven zijn verder in het Regionaal Archief aanwezig.

De Gouden Engel nrs. 20 t/m 22

uitgave van de Historische Vereniging **Koedijk**

- * Johannes Megapolis Senior, *dominee te Koedijk-St. Pancras 1623-1656*
- * Johannes Megapolis Junior, *een Hollandse predikant in Nieuw-Nederland*
- * Het tiendrecht * toneelvereniging 'De Roos'
- * De Gouden Engel, *een onopgelost mysterie*
- * Chirurgijnen en vroedvrouwen in Koedijk 1640-2010

Hendrik Jansen [**van Manen**] (*genealogie*)

Aqua Vitae jrg. 13 nr. 2

Arend **Oosterbroek** (*kwartierstaat*)

Stichtse Heraut jrg. 22 nr. 3

Klaas Gerrits **Stel** (*kwartierstaat*)

Threant jrg. 21 nr. 3

Aaltien **Hoenderken** (*kwartierstaat*)

idem

Kroniek van Oudorp 5^e jaargang ne. 1

uitgave van de Historische Vereniging **Oudorp**

- * Kasteel Torenburg (*plaats van deze dwangburcht is onbekend*)
- * De naam Oudorp (*o.a. Aldenthorp -1063- en Oudthorpen -1120-*)
- * De Quint (*Oudorpse ijsbaan in de jaren '30*)

Bergense Kroniek Themanummer 'De Heren en Vrouwen van Bergen'

uitgave van de Historische Vereniging **Bergen**

In dit themanummer 9 treft u een chronologisch overzicht aan van Galo van Bergen (1105-1120) tot Hendrik Hugo Joachim van Reenen (1987-heden).

Gens Propria Kennemerland nr. 61 2010-3

Belangwekkend artikel over de archieven na de vrederechters, archieven over de periode van 1811 tot 1838 te vinden in het Noord-Hollands Archief te Haarlem.

Johannes Wilhelmus **Koten** (*kwartierstaat*)

Kwartier van Nijmegen jrg. 19-3

jaargang 24, nummer 4, december 2010

127

Dina Hermina **Jolink** (*kwartierstaat*)

Achterhoek/Liemers jrg. 18 nr.3

Johannes Arnoldus E.E. **van Nunen** (*kwst*)

Kempen-Peelland jrg. 18 nr.3

Oud-Alkmaar jaargang 34 nr. 2

uitgave van de Historische Vereniging **Alkmaar**

* Cornelis Jonker (*startte in 1943 in Alkmaar een Matthäus-traditie*)

* Geschilderde geschiedenis (*schilderij van Herman ten Kate uit 1862 van het Beleg van Alkmaar*)

Afd. Apeldoorn e.o. 2010 nr. 3

Beschouwing rond het portret van ene Hendrica **Limpers**, een schilderij dat in het Stedelijk Museum van Alkmaar hangt en werd gezien door de secretaris van de NGV-afdeling Apeldoorn Frans Nelis. Hij stelde de voorzitter van de afdeling Jan Willem **Limpers** direct van zijn vondst op de hoogte. Hij dacht alle Limpersen sinds 1700 te kennen, maar deze welgestelde dame, gedoopt te Alkmaar 3 november 1772, was nieuw voor hem!

Aanvullingen & correcties

Poland

Ank Poland mailt: In het HNK-blad van juni 2004 (afl. 58) staat een publicatie over de familie van **Toontje Poland**. Een van zijn kinderen was tot nu toe een raadsel gebleven. Onlangs vond ik meer informatie over hem in verschillende kranten. De aanvullingen staan hieronder.... en als er in jullie blad iets over Toontje staat krijg ik altijd reacties....

V. 9

Willem Kasiran (ook wel Kadiran) **Poland**, geb. Madoera 16-6-1836, overl.

29-12-1867 (31), zn van **Toontje Poland** en **Fien Baor**.

Volgens familieoverlevering zou hij als kind zijn afgestaan aan de Sultan van Madoera en daar ook verder zijn opgevoed. Hij diende in 1850 als vrijwilliger bij het leger te Soerabaja en vertrok weer op eigen verzoek op 8-7-1857. Willem Kasiran woonde in 1859 te Samarang. In 1865, bij de volkstelling, in Soerakarta. In 'De Locomotief', een Samarangse krant stond dat hij op 4-5-1866 daarvandaan vertrokken was, maar niet waarheen.

Het Dagblad van Zuidholland en 's-Gravenhage van 29-12-1867 meldt bij familieberichten dat hij op 32jarige leeftijd is overleden te Keboemen.

128

Hollands Noorderkwartier, aflevering 84

Oproep

door Truus Schoehuijs-de Vries

Op deze pagina publiceren we vier foto's van thans nog onbekende personen die allen zijn gefotografeerd door 'photograaf C. van der Aa' gevestigd Langestraat A 30 & Breedstraat bij de R.C. Kerk en door genoemde i.s.m. F. Chrispijn, gevestigd aan het Verdronkenoord te Alkmaar. De foto's zijn afkomstig uit de nalatenschap van mevr. Bets Schoehuijs-Jimmink en het zijn waarschijnlijk inwoners van de Schermer geweest. Bij herkenning graag een reactie bij onze redactie.

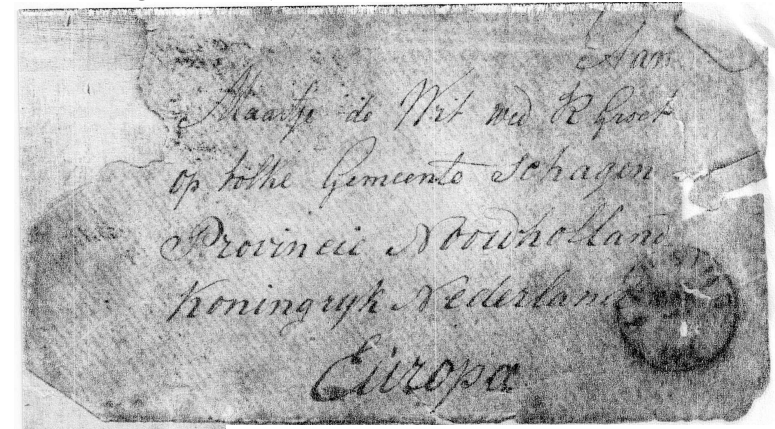

Emigrantenbrief uit Lansing Illinois USA

door Fred Hoek

In de Kroniek voor het Schermereiland (nr. 3, jrg 26, sept. 2009) verscheen mijn verhaal over de landverhuizer Jacob Hoek uit de Schermer. Jacob emigreerde in 1855 naar Chicago en stierf in 1906 uiteindelijk in Lansing. Na publicatie ontving ik een briefje uit Amstelveen van mevrouw Nubé-Jonker. Een brief met daarin een kopie van een emigrantenbrief uit 1886. Louter en alleen om het feit dat de brief was verzonden uit Lansing stuurde zij mij de brief met een transcriptie.

Blijkens de stempels op de achterkant van de envelop was de brief op 19 maart 1886 om 12.30 uur uit Lansing verstuurd en op 1 april in Schagen aangekomen. Het adres kon niet missen, geen huisnummer of straat; in de buurt van Schagen weet iedereen Tolke te vinden en dan is het ook niet moeilijk om de aangeschreven persoon te achterhalen; de brief kwam keurig op z'n bestemming. De inhoud is de moeite van het lezen waard en geeft een aardig beeld van de producten en prijzen welke destijds golden aan de andere zijde van de oceaan. De schrijver van de brief laat zich enthousiast uit over zijn nieuwe vaderland wat in zijn ogen stukken beter was dan het 'ongelukkige holland'. Overigens bevat de envelop en de brief geen adres van de afzender. Onderstaand volgt de letterlijke tekst.

De brief geadresseerd: Aan
Maartje de Wit wed. K. Groet
op tolke Gemeente Schagen
Provincie Noordholland
Koningrijk Nederland
Europa

Wij Zegge u Lieden hartelijk dank voor uwe letters die gij ons hebt toegezonden. Wij zijn de S Heeren goedheid dan nog in het land der levende of schoon wij op het ogenblik alle met zware kou bevangen zijn en zere keel maar het welk wij hopen van voor bij gaande aard te sullen zijn en die wij denken voort te komen van het ongestadig weer en ook van het laats van februarij verhuisd dat is anders de tijd niet de tijd is hier April maar de plaats die ik gehuurd heb die was leeg dus dat was om de mis te hebben ik had 6 jaar op die plek gewoont en nu heb ik er weder een voor 6 jaar gehuurd 80 Akkers groot voor 1 dollar 50 cents de Akkers of 120 in het jaar met huis 2 grote Hooi schuren stal voor 16 koejen en 4 paarden wat appel bomen kerse en druive aalbessen enz

Wat ons brood aan gaat geen reden van klagen maar stof van dank baarheid de teelst was niet zoo groot maar de prijs was redelijk ik verkocht mijn hooi dat ik over had en daar kon ik goed mijn rent mee betalen ik heb voor 150 dollar aan aardappele gehad 140 aan uijen ruim 25 aan kool 40 koorn en dan nog heel wat eijere en jonge haantjes en wat vette kalve dat wij hebben een ruim leven daar ik dit jaar zelf geen varkens koe hat ik kocht van de herfst ¼ van een vette koe voor 5½ cents het pond en ander half varken 452 pond schoon spek voor 4 en drie kwart cents het pond en wij zijn met ons 5 in de huishouding dat wij hebben van alles witte zuiker kost 8 cents goede koffij bonen 16 cents gort 8 cents enz en de kleere zijn hier ook goed koop maar ze duure niet lang wat het werk aan gaat van mei tot October druk maar van October tot mei weinig te doen want ik heb 10 stuk koe vee maar kan ze in een uur tijd best ver zorgen want dat gaat hier veel gemaklijker als in holland

ik woon nu een groot uur van de stad waar ik alles verkopen kan niet dat ik zoo veel na de stad toe ge gaan ben maar de stad is bij ons gekomen want 6 jaar terug was er van deze stad nog niets dat wij gaan somtijd 3 maal in de week na stad en dit is het mooist van alles je moet omtrent alle bekende talen lere verstaan want je vent langs de huizen en ben altijd met wijve bezig en die hier pas komen kunnen geen Engels of duits en je treft pole Bohemers spaansche zelf cineze en Japan neze dat je begrijpt niet hoe het teregt komt maar het gaat tog en de ene buur vrouw is dan tolk voor de ander als je dat zag zou je slap laggen maar wij hebben er al geen erg meer in dat wordt ook al gewoonte

nu de winter is hier ook af wisselend dit jaar soms van daag heel koud maar morgen mooi weer en winter of vrieze van November tot April herfst of voorjaar is hier haast niet het is zoo winter en ook zoo zomer ik lijk het hier veel beter als in holland ik heb niets geen spijt als dat ik geen 20 jaar eerder heen gegaan ben

nu Jan Neef nu kunje zoo wat leren hoe of hier de levens wijs is als ik in jou plaats was en ik kon kon geschikt weg dan bleef ik geen week langer in dat ongelukkige holland om mijn krom te werken voor wat aardappele en droog brood en als je komen wilt gij kunt bij mij wel komen dan kanje van alles Americaans werk eerts leeren en ik betaalje alsje gezond ben ook ieder week boven de kost en wassen en naaijen 3 gulden ieder week winter of zomer je kunt zoo lang blijven als het je bevalt

Nu verder Antje is getrouwd heeft 2 zoontje en woont op Roseland Maartje is ook getrouwd en woont in chicago en heeft een zoontje en Jantje en Cornelia zijn nog te huis en nog een Neeltje die is de jongste 5 jaar oud, dat is wat mij in het kort zoo voor de aandacht kwam vergeef mij dat ik u niet geschreven heb het was niet vergeten maar al maar uit gesteld ook hoop ik in het vervolg als de Heere ons nog langer leven en gezondheid spaart het ieder jaar te doen

Nu na groete en toe wenschen van zegen en genade van die God in wiens hand ons leven ons adem en bij wien alle onze paden zijn noeme ik mij uwe zwager en vriend de groete voorts ons alle en aan u uit aller naam J. Van Haren carspel

Er zijn natuurlijk duizenden brieven heen en weer gestuurd tussen Europa en de Verenigde Staten. Maar er zijn er niet zoveel bewaard gebleven. In de families werden ze wel gekoesterd maar enkele generaties verder zag men de zin van bewaren niet meer in en wist men al snel niet meer om wie het ging. Om welke personen gaat het eigenlijk op en in de brief?

Het kostte weinig moeite om, met de tegenwoordige hulpmiddelen via internet, dat te achterhalen. De afzender blijkt Jacob van Harencarspel te zijn, eerder gehuwd met Vrouwtje de Wit, die na haar overlijden met z'n tweede vrouw Trijntje Pover naar Amerika was gegaan. Hij schreef de brief aan Maartje (1825-..), de zus van z'n eerste vrouw, die met wijlen Klaas Jansz. Groet (1822-voor1886) uit Schagen was getrouwd. En de bewaarster van de brief had een overgrootvader Dirk de Wit (1833-1912), een broer van de voornoemde zusjes De Wit, die gehuwd was met Geertje Slot uit Schermerhorn. Tot zover alles duidelijk.

Echter bij het nazoeken van Jacob z'n familie kwamen toch wel opvallende zaken naar voren. Want de voorgaande brief lezend zou je denken dat Jacob uit armoede uit een ongelukkig Holland vertrokken zou zijn. Echter zijn achtergrond nagaande bleek hij uit een welgestelde familie te zijn voortgekomen. Had hij gebroken met de familie? Het lijkt erop, want in de brief repte hij in het geheel niet over zijn bloedverwanten terwijl deze toch ook in de buurt woonden. Het was een familie die wel iets had op te houden en zich daar naar pleegden te gedragen. Zijn overgrootvader Abraham was predikant in Eenigenburg. Diens

zonen kwamen goed terecht en hadden eerzame beroepen en huwden naar hun stand. De jongste daarvan, Jacob de grootvader van de briefschrijver, hield het nog rustig en was met z'n vrouw binnenvader en -moeder in het Diaconiehuis in Alkmaar. Ook zijn vader hield het simpel en was werkmansman. Maar hij nam wel een dubbele achternaam aan, wat destijds nogal in zwang was en wat ook z'n neef Roeland had gedaan.

De toevoeging Breet aan de achternaam van zijn vader kwam weer van de zwager van zijn vader, Maarten Breet. Soms anders geschreven, waarschijnlijk uitgesproken in dialect en als zodanig ook wel eens geschreven als Breidt. De dubbele achternaam was een huwelijksrecht waarbij de mogelijkheid bestond om de naam van de echtgenote of echtgenoot aan de eigen naam toe te voegen. Aannee van een dubbele achternaam buiten een huwelijk ging moeilijker en kwam d.m.v. een Koninklijk Besluit tot stand. De tak van Jacob bleef redelijk simpel terwijl zijn ooms en tantes uitzwermden, gegoed huwden, zelfs met edelen.

Uit het bevolkingsregister bleek ook nog eens dat Jacob met zijn gezin aanvankelijk Nederlands Hervormd was maar tegen 1860 bij de Christelijke Afgescheidenen behoorden terwijl zijn verdere familie de Hervormde religie bleven aanhangen. Zou dat de wig in de familie hebben gedreven! Het heeft er alle schijn van.

Hoe verging het Jacob verder? Hij verhuurde zich voor een jaar als boerenknecht en ging op 1-5-1855 naar Berkhout. Teruggekeerd probeerde hij als broodvisser aan de kost te komen maar dat hield hij vol tot 6-5-1858 toen hij zich wederom als knecht verhuurde in Broek op Langedijk. Dat verblijf bracht hem in contact met zijn eerste vrouw en al snel kwam het tot een huwelijk met Vrouwtje de Wit, de weduwe van Gerrit Wagenaar. Op 27 jarige leeftijd huwde hij en trok bij Vrouwtje in.

Maar de rusteloze Jacob keerde op 20-4-1860 tijdelijk terug in Warmenhuizen om vervolgens op 13-4-1862 naar Sint Maarten te verhuizen. Drie jaar daarna kwam hij al weer terug naar Warmenhuizen en werd weer visser op z'n oude stek. Ondertussen kregen ze vijf kinderen waarvan er maar twee bleven leven. En tot overmaat van ramp overleed zijn Vrouwtje in 1866.

Maar een dik half jaar daarna huwde Jacob al met de dienstmeid Trijntje Pover uit Zuid-Scharwoude. Zij kregen in Nederland vijf kinderen waarvan er ook maar twee bleven leven. Maar "t wild zat um in de biene" en in april 1873 liet Jacob zich uitschrijven in Warmenhuizen en deed de grote stap van emigratie. Met z'n vrouw Trijntje en hun vier dochttertjes vertrok hij naar Rotterdam. De overtocht werd gemaakt met het gloednieuwe stoomschip Castor van Koninklijke Nederlandse Stoomvaart Maatschappij KNSM.

De 'Castor' was een stalen schip gebouwd bij A. & J. Inglis in Glasgow en was 77 meter lang en 10 meter breed. Met z'n ene schroef haalde het een snelheid van 10 knopen (18½ km per uur), redelijk snel voor die tijd

De eerste reis van de Castor en Jacob met zijn gezin naar New York begon op 21 april 1873 en eindigde daar voorspoedig na 18 dagen op 9 mei. Bekend is dat Jacob met zijn gezin naar Chicago trok waar net twee jaar daarvoor de grote brand had gewoed waarbij een groot deel van de stad (10 km²) was afgebrand en 1/3 van de bevolking (300.000) dakloos was geworden, dus werk genoeg. Waarschijnlijk hebben ze de afstand overbrugd met de trein. Tussen 1866 en 1873 was maar liefst 56.000 kilometer spoor aangelegd, wat overigens de aanleiding was voor de ondergang op 18 september 1873 van de investeerder, de Philadelphia bankfirma Jay Cooke & Company in New York.

Dit luidde de Lange Depressie in welke duurde tot 1879. Jacob zal dat aan de lijve ondervonden hebben want ook de First Lansing State Bank moest daarbij het onderspit delven. Want Jacob belandde in Lansing, een kleine nederzetting zonder water en elektriciteit en met wegen die niet verhard waren. Het was een dorp waar veel Nederlanders en Duitsers naar toe trokken. In 1900 waren er slechts 830 inwoners en 30 jaar later waren dat er maar vier keer zoveel. Doch, zoals Jacob al schreef, Chicago rukte op als grootste stad van de Verenigde Staten. Heden ten dage is Lansing dan ook een onderdeel van het grote Chicago.

1886 Union Pacific train depot Lansing, het station waar de familie Van Harencarspel gebruik van maakte

Bij zijn vertrek uit Rotterdam had Jacob niet gezegd dat hij visserman was maar boer, landarbeider en bouwman, waarmee hij waarschijnlijk hoopte sneller werk te krijgen. Verdere activiteiten of hoe het afgelopen is met deze familie, buiten hetgeen in de brief stond geschreven, blijven duister. Wat was zijn motief om te emigreren?

Het zal zeker voor een deel hebben bestaan uit ongenoegen over het armelijke bestaan in Nederland, en zijn ongeluk daar een vrouw en al zes kinderen te verliezen. Maar ook zijn geloofsovertuiging zou aan z'n emigratiedrang een bijdrage hebben geleverd. Hij volgde in feite een van de leiders van de Afscheidenen Hendrik Peter Scholte die hem in 1847 was voorgegaan en zich met 700 volgelingen in het Noord-Amerikaanse Pella hadden gevestigd.

Hun vertrek was niet louter door godsdienstige motieven ingegeven. Velen dachten aan de andere kant van de oceaan ook economisch een beter bestaan te vinden. Aanvankelijk weigerde Scholte zich aan te sluiten bij Dutch Reformed Church maar na enige conflicten sloot hij zich aan bij Albertus van Raalte en na de dood van Scholte in 1868 viel zijn gemeente van Afscheidenen uiteen. Bleef Jacob vasthouden aan de denkbeelden van Scholte? In ieder geval is zijn naam niet terug te vinden in de boeken van de Dutch Reformed Church van Lansing. Naar de voorgaande brief te oordelen werd het gezin rond 1881 verblijd met een geboorte van een dochter. Verdere gegevens over Jacob en zijn gezin ontbreken.

Terugkomend op zijn familie in Nederland bleek deze zo interessant dat een uitwerking in een genealogie een aardig inzicht zou geven hoe deze familie zich ontwikkelde in Nederland en daarbuiten. Om te beginnen was in 1915 een stamreeks van de familie verschenen in de 6^e jaargang van Nederland's Patriciaat. De stamreeks begon met het familiewapen omschreven als: "In blauw drie zilveren duiven, rood gebekt en gepoot, en twee gouden sterrem in 't schildhoofd. Helm gekroond. Helmtaken: een duif van 't schild, de vlucht opgeheven. Dekkleeden: zilver en blauw. Schildhouders: twee zwarte, omziende arenden, rood getongd." Schilddrager zou Nicolaas van Harencarspel (1564-1645) zijn geweest, schepen en lid van de Raad van Amsterdam en lid van de admiraliteit in het Noorderkwartier.

Echter Nicolaas komt niet voor in de lijst van burgemeesters van Amsterdam. Bovendien kon geen verband worden aangetoond met Isaac Abrahamsz. van 's Heerencarspel waarmee de stamreeks begon en waarmee ook onderstaande stamreeks aanvangt.

Opname in Nederland's Patriciaat betekende volgens het Centraal Bureau voor de Genealogie dat de familie dan een vooraanstaande rol in de Nederlandse samenleving had gespeeld. Van de familie van Jacob kan worden gesteld dat ze een voorname rol vervulde. Al zoekende naar de familie bleek het toch een zeer omvangrijke familie die in sommige geledingen aanzien genoot. Er zaten veel juristen en predikanten bij die zich vaak gingen bedienen van dubbele namen, een verschijnsel van die tijd. Maar er waren ook afvalligen en familieleden die van de Hervormden overliepen naar de Remonstranten en Katholieken.

De achternaam leende zich voor tal van schrijfwijzen en zette zich ook voort als Harencaspel en Haringcaspel zonder het tussenvoegsel 'van'. Onderstaande stamreeks is slechts een rechtstreekse geslachtslijn van de Utrechter Isaac tot de emigrant Jacob. De reeks komt uit een omvangrijke genealogie en begint, zoals voornoemd, met Isaac Abrahamsz.

Van de vader van Isaac is geen aantoonbare verbinding met de andere vergelijkbare naamdragers in Utrecht en omgeving te vinden. Qua kindvernoemingen zou Meijnardus van 's Heerenka(r)spel, die in 1680 huwde met Lijsbeth Loewaerd(t), familie van Isaac kunnen zijn. Ook is vooralsnog geen verbinding kunnen leggen met de bekende familie Van Harencarspel Eckhardt, Van Harencarspel van Beverwijk en Van Harencarspel Decker, waarvan indrukwekkende rouwborden aanwezig zijn in de NH-kerk te Beverwijk.

Het Van Meertsensinstituut geeft aan dat er in 1947 nog 9 Van Harencarspels in Nederland woonden; in 2007 kwamen ze niet meer voor, dus zijn de naamdragers vermoedelijk uitgestorven. Ook de Amerikaanse tak lijkt hetzelfde

lot te zijn ondergaan, ook daar zijn verdere nazaten met deze naam onvindbaar. Niet zo verwonderlijk als Jacob alleen maar dochters voorbracht. Zoals eerder geschreven, de Nederlandse nakomelingen trouwden goed en haalden zo welbekende, zelfs adellijke namen binnen de familie. Omdat een deel van de familie toch met het Hollands Noorderkwartier had te maken is de stamreeks van het Nederland's Patriciaat aangevuld en redelijk geschikt gemaakt voor publicatie.

Stamreeks Van Harencarspel

I **Isaac Abrahamsz. van 's Heerencarspel / -sHeerenkaspel**, schoolmeester.

Bij akten d.d. 5-4- en 24-5-1672, gepasseerd bij notaris J. van Paddenburgh te Utrecht, kreeg Isaac procuratie tot het innen van landpacht en schulden in Noord-Holland, respectievelijk het innen van uitdeling bij de VOC te Amsterdam.

Huwde met:

Grietje Meynaerts / -Meynders / -Meijnderdts, overl. 1685-1714.

Uit deze relatie o.a. geboren:

1. **Abraham van 's Heerencarspel**, 1663 - voor 1734, *volgt II*
2. **Jacobus van sHeerenkaspel**, ged. Utrecht 28-2-1666

II **Abra(ha)m van 's Heerencarspel / van Harencaspel**, ged. Utrecht (Domkerk) 4-3-1663, overl. voor 1734, huwde Utrecht (Domkerk) 2-12-1685

Christi(e)na- / Christijntje (van) Beerninck / -Beerning(h)

Na Abraham's overlijden ondertekende Christina met: C B Weduwe Heerencaspel

Ged. Utrecht (Cathrijnekerk) 24-10-1666, overl. Utrecht 'buyten de Tollsteegpoort' 21-4-1734, begr. Nicolaïkerk, dr. van Bernard(us)

Beerninck / -Beerningh (1637-..) en Jannichien- / Jannichje Goyerts / -Goijerts **van Westbroeck**

Uit deze relatie o.a. geboren:

1. **Isaac(k) van Heerenkaspel / -'s Heerencaspel**, ged. Utrecht 12-1-1687, huwde Utrecht 5-12-1714 met Dirckje(n) **van Heuven**, ged. Utrecht 18-6-1690, dr. van Johannes Roeloffsz. **van Heuven** (1665-..) en Hermina- of Jacomijntje **van Someren**. Isaak en Dirckje kregen 7 zonen en 3 dochters.
2. **Henric- / Hendrik van 's Heerencarspel**, 1691-1727, *volgt III*
3. **Jannickjen van 's Heerencaspel**, ged. Utrecht 16-9-1694

4. **Bernardus van 's Heerenkaspel**, ged. Utrecht 7-10-1696
5. **Jannnichje- / Jannickje- / Johanna van 's Heerencaspel**, ged. Utrecht 6-1-1699, huwde Arnhem 17-12-1746 Phillipus **Hoefnagel**, overl. Utrecht 29-6-1761, wedn. van Catharina **van den Heuvel**. Bij testament van haar moeder d.d. 8-2-1734 erft Johanna: "alle den huijsraad en inboedel, goud en zilver gemunt en ongemunt, kleederen soo van zijde, linnen als wollen en voorts generalick alles wat Testrice buyten en behalven de huysinge sal komen na te laten. Ende nopende de voorschreven huysinge daarinne verklaarde de Testrice tot hare universeele Erfgenamen te nomineren ende te institueren hare voornoemde Dogter Johanna van Harencaspel voor de eene helft mitsgaders de kinderen van haar voor overleden Soon Hendrick van Haren Caspel, in huwelijk verwekt bij Rebecca Machoni, met namen Johanna, Abraham, Hendrik, Isaac en Christina van Haren Caspel, alle vijf in West Indien op St. Thomas geboren voor de andere helft." Vervolgens worden twee ooms Beerningh van Johanna als voogden over deze 'onmondige' kinderen aangesteld.

III **Henric- / Hendri(c)k van 's Heerenca(r)spel**, koopman

Vertrok naar St. Thomas (Deens West Indië)

Ged. Utrecht (Domkerk) 25-1-1691, overl. New York (USA) 10-10-1727 (overlijdensdatum stond genoteerd in het 'Skitteprotokol for Invånere 1720-1729' te St. Thomas, Deens West-Indië waar een gerechtelijke verificatie van het testament had plaatsgevonden en Rebecca Mahoon daarbij als echtgenote werd genoemd)

Huwde St. Thomas (Deens West-Indië) met:

Rebecca Mahoon / -Machoni

Waarschijnlijk afkomstig van St. Thomas, overl. voor 1742, eerder gehuwd geweest met Gerard **Lourens**

Uit de relatie met Henric o.a. geboren (allen te St. Thomas, Deens West-Indië):

1. **Johanna van Harencarspel / -Harmcaspel**, geb. St. Thomas, huwde St. Croix, Deens West-Indië 25-10-1780 met de organist Nic. **Angel**, wedn. van Anna Adelheid **Schurer**
2. **Abraham van Harencarspel**, 1717-1773, *volgt IV*
3. **Hendrick van Heerencaspel**, geb. St. Thomas en daar in 1755 nog woonachtig

4. **Isaac van Harenkarspel / -Harencaspel**, koopman
Isaac kreeg als ‘coopman in West Indien op St. Thomas’ op 6-2-1742 van zijn tante Johanna procuratie: “Specialick omme aldaar te innen vorderen en ontvangen van juffrouw NN, de weduwe van de Heer Gerard Lourens, als eenige geïnstitueerde erfgename van haren voornoemde Man, die te voren in huwelijk heeft gehad Juffr. Rebecca Machoni, weduwe van de Heer Hendrick van Harencaspel eene somme van agtien honderd guldens wegens kost- en schoolgeld, en verder onderhoud van drie Soonen van de voorn. Heer Hendrik van Harencaspel en Juffr. Rebecca Machoni, met namen Abraham, Hendrick en Isaac Harencaspel, door den voornoemde Heer Gerard Laurens als deselver Stiefvader bij wijle de moeder van de Constituante besteed, ijdër jaarlix voor een somme van tweehonderd guldens bedragende over de jaren 1730, 1731, 1732, 1733, 1734 en 1735.”
Huwde Nieuw Amsterdam (Collegiate Church New York USA) 8-1-1747 met Jan(netje)- Jane **Brooks / -Broeks**.
Isaac en Jannetje kregen in Nieuw Amsterdam (New York) 1 zoon en 1 dochter.
5. **Christina van Harenkarspel**, geb. St. Thomas, in 1781, 1782 en 1786 woonachtig te St. Croix (Deens West-Indië)

IV Abraham van Harencarspel, predikant te Eenigenburg 1740-1773, Dr. Theoloog, geb. op het eiland St. Thomas in febr. 1717. Volgens de stamreeks in Nederland’s Patriciaat zou Abraham’s moeder **Johanna Rosiers** zijn, doch dit is uit de stukken niet gebleken. Overl. Eenigenburg 26-1-1773, huwde Eenigenburg (Sint Maarten) 11-6-1743 met: **Jannetje- / Johanna Reyersd. Bakker**, overl. Schagen vóór 1833. Uit deze relatie geboren:

1. **Johanna Elisabeth van Harencarspel**, geb. Eenigenburg 14-7-1748, overl. Alkmaar (Fnidsen) 27-10-1816, ondertrouwde/huwde (1) Schagen 22-7/14-8-1774 Maarten **Breet**, geb. Schagen, ged. Zijpe 16-4-1741, begr. Schagen 24-12-1778, zn van Cornelis Jansz. **Breet** (1716-..) en Neeltje Jansd. 1720-..) ondertrouwde/huwde (2) Schagen/Alkmaar 16/19-12-1779/ 9-1-1780 Rembrand **(de) Bruijn / -Bruin**, geb. rond 1755, begr. Alkmaar 31-1-1810, zij kregen tenminste 5 kinderen.
2. **Hendrik van Harencarspel**, ged. Eenigenburg 7-5-1752,

overl. voor 1811

3. **Frederik Justus van Harencarspel**, predikant. Predikant te Acquoy (15-9-1776), Oudkarspel (9-11-1777), Beemster (24-1-1779), Kampen (13-8-1780) en Nijmegen (6-6-1782 tot 1825), bedankte voor een beroep uit Leeuwarden in 1786 omdat daar gestreden werd over de vraag of daar ook niet-Friese predikanten mochten staan. Emeritus in 1825. Schreef: ‘Opvolgend Accoord en Accoord na de Slotuitdeeling’, uitgegeven bij Olivier in 1891 te Amsterdam. Geb./ged. Eenigenburg 2/3-6-1754, overl. Nijmegen 26-11-1825, huwde (1) Schagen 29-9-1776 met Gerarda Johanna **de Waal**, overl. Nijmegen, begr. in de Stevenskerk te Nijmegen 20-1-1792, uit deze relatie werd 1 dochter geboren. **Frederik Justus** huwde (2) Nijmegen 12-3-1793 met Johanna **Scheers**, geb./ged. Nijmegen 7-/10-7-1757, overl. Nijmegen 3-1-1825, dr. van meester-zilversmid Pieter Roelantsz. **Scheers** (1718-1772) en Adriana Theodora Dirksd. **van Brummelen** (1724-1810)

Pasteltekening (1798) van de familie Van Harencarspel – De Waal van de hand van Rienk Jelgerhuis (1729-1806)

In Nijmegen bestaat de Peter Scheersstraat, genoemd naar de vader van Johanna .In 1749 meester van het zilversmeden-ambt. Hij woonde op de Grote Markt in het huis ‘Het Molentje’ met de spreuk: “Des Heren Wil Geschiedt Altit”. Uit de tweede relatie wordt een levenloos kind geboren alsmede 2 zonen en 2 dochters.

4. **Abraham van Harencarspel**, ged. Eenigenburg 4-7-1756, overl. op een westelijke plantage in de Nederlandse kolonie Demerary (huidig Brits Guyana) najaar 1805, volgens de Guyana Colonial Newspaper: On Friday the 1st of November will be exposed for sale to the highest Bidder, at the store of Mr. Fredrick Butterweg, in Stabroek (huidige Georgetown), by order of G. Timmerman Esqr. Executor to the dec'd A. van Harencarspel, 26th October 1805 Brereton & Kingston. Op 2-2-1811 werd te Alkmaar de opbrengst onder de erfgenamen verdeeld.
5. **Alexander van Harencarspel /-van Harenkarspel / -van Haringcarspel**, predikant.
Na de dood van zijn vader was hij 3 jaar op de Latijnsche School te Lingen. Hij studeerde te Utrecht en schreef aan het einde van studie in 2 delen: ‘Betoog en verdediging van de achtbaarheid der geschiedkundige Boeken des Oude Testaments’(Utrecht 1782)
Werd in 1782 predikant te Bunschoten, van waar hij in 1785 naar Tiel vertrok en in 1797 naar Amsterdam. Te Tiel heeft hij de vernieuwde ‘Kleine Kerk’ ingewijd op 20-11-1793 met een preek over Hebr. 10:25a. Op 28-3-1790 verkochten de executeurs van het testament (28-2-1777, notaris Jacob van Bodeghem) van Maria Klimmer de huismanswoning “met boet, werf, boomgaard en landerijen” (in de Schermeer) aan Wouter Aertsen. Wouter Aertsen vermaakt bij testament (6-3-1790, notaris mr. P. Panneboeter) dit goed aan Ds. Alexander van Harencarspel, predikant te Tiel (huwde Johanna Aertsen, dochter van Wouter Aertsen) Geb./ged. Eenigenburg 26-6-/2-7-1758, overl. Amsterdam 2-4-1817, begr. Amsterdam 4-4-1817, huwde (1) Alkmaar 1/15-9-1782 met Johanna **Aartsen / -Aertsen / -Aartzen**, geb. Alkmaar rond oktober 1762, overl. Alkmaar 1-11-1800, begr. Alkmaar 7-11-1800 (werd vervoerd van z’n woonplaats Amsterdam naar Alkmaar en daar begraven), d.v. Wouter Gerritsz. **Aertsen / -Aerssen** (1741-1798) en Elisabeth Engelsd.

Vermeulen (1731-1799). Uit deze relatie werd 1 zoon en 1 dochter geboren.

Wouter Aertsen was schepen van Alkmaar 1794-1795 en werd op 22-1-1795 afgezet, daarna raadslid per 3-1-1797. Hij woonde in 1779 aan de zuidzijde van de Lindengracht te Alkmaar en was brouwer in ‘Het Lam’. Op 6-3-1790 verkochten de executeurs van het testament (28-2-1777, notaris Jb van Bodeghem) van Maria Klimmer de huismanswoning met boet, werf, boomgaard en landerijen aan Wouter Aertsen. Wouter Aertsen vermaakte bij testament (6-3-1790 Alkmaar, notaris Mr. P. Panneboeter) dit goed aan Ds. Alexander van Harencarspel, predikant te Tiel.

Alexander huwde (2) Watergraafsmeer (Amsterdam) 25-9-/21-10-1806 met Vrouwe Dina Catharina Elizabeth **Farret / -Forret**, geb. Watergraafsmeer /ged. (Westerkerk) Amsterdam 16-11-/ 27-12-1779, overl. Alkmaar 28-7-1853, d.v. schepen (wethouder) van Amsterdam 1757, lid Eerste Nationale Vergadering 1796-1797, mr. Johan Pieter Dirksz. **Farret** (1744-1822) en Susanna Cornelia **Graafland** (1749-1803). Uit deze relatie werden 1 zoon en 2 dochters geboren.

6. **Jacoba Margaretha van Harencarspel**, ged./overl. Eenigenburg 31-8-1760
7. **Isaac Arnold van Harencarspel**, boekdrukker en -verkoper, papierverkoper Kwam in 1780 naar Alkmaar. In 1797 lid van de Raad van de Gemeente Alkmaar, in 1798 werd de Raad ontbonden en werd een Administratief Bestuur benoemd waar Isaac Arnold ook deel van uitmaakte. In 1802 keerde hij niet in de Raad terug. Was heemraad en hoofdingeland van de bedijkte Schermeer. Op 21-5-1798 werd hij brandweerman van de brandspuit nr.3. Vanaf 1-1-1783 had hij een drukkerij aan de Langestraat te Alkmaar. Er zijn talrijke drukwerken van hem bekend waaronder leerboekjes, zakboekjes landkaarten, octrooien, prediciën, almanakken, loterijbriefjes, stembiljetten enz.. In 1824 verkeerde hij in financiële problemen en deed een smeekbede aan de koning en vroeg hem om maar liefst f 8.000 “eene gift of voorschot om ieder het zijne te kunnen geven, en met grijze haren in eere te grave te mogen dalen”. In de brief zei hij dat hij van adel was, maar dat is, gezien de genealogie, twijfelachtig. Kennelijk reageerde de koning niet, dus schreef hij nog twee brieven, waarin hij aanhaalde dat z’n enig overgebleven dochtertje niet onbemiddeld achtergelaten kon worden. Eerst op

17-2-1830 reageerde de koning negatief op zijn brieven. In 1837 werden zijn bezittingen geveild; een licht , sterk en weldoortimmerd Huis en Erve op de oosthoek van de Houttilstraat, een boekdrukkershuis in de Langestraat en grond met een koepel buiten de Kennemerpoort. Op 10-11-1838 werden nog de lasten betaald voor 900 roeden land of tuingrond gelegen in de Wesempolder. Na zijn overlijden waren al zijn papieren zoek en bleef zijn dochttertje “in geen briljante omstandigheden” achter.

Ged. Eenigenburg 9-11-1761, overl. Alkmaar 5-3-1839, huwde (1) Alkmaar 27-4-1783 met Trijntje **Aartsen**, d.v. schepen van Alkmaar 1794-1795, raadslid per 3-1-1797 Wouter **Aertsen** (1741-1798), zus van Johanna, *zie V-4*. Uit deze relatie worden 2 zoons geboren die jong zijn overleden.

Isaac huwde (2) Alkmaar 16-/18-9-1808 met Etta Clasina

Numan, geb. 1788 te Vriescheloo Gr., overl. Alkmaar 20-1-1827, d.v. geref. predikant te Oude Niedorp, schoolopziener van Noord-Holland, lid van de Noord-Hollandse Onderwijscommissie

Arnoldus Hermanusz. **Numan** (1753-1831) uit Groningen en Frederika Elisabeth **Schutz(e) / -Schutse(e) / -Schuits** (1754-voor1816) uit Namur/Namen (B)

Arnoldus schreef het boekje: Korte schets van het tientallig stelsel van maten en gewichten (Alkmaar 1827). Was predeikant te Vriescheloo, bevestigd 6-5-1781, vertrokken 14-8-1785 naar Ezingen tot na 1791.

Uit deze relatie werd een levenloos kind en 1 zoon en dochter geboren, de zoon overleed na enkele dagen.

8. **Jacob(us) van Harencarspel**, 1763-1833, *volgt V*

V Jacob(us) van Harencarspel, lakenwinkelier, binnenvader in het Diaconiehuis te Alkmaar 1822, ged. Eenigenburg 17-2-1765, overl. Warmenhuizen 25-2-1833, huwde Alkmaar 15-11-1795 met: **Sara van Milligen / -van Milgen**, binnenmoeder 1822, ged. Alkmaar 10-9-1761, overl. tussen 1826 en 1833, d.v. Willem **van Milligen** (1730-1795) en Jannetje **Breda** (1731-1785)

Uit deze relatie geboren:

1. **Abraham van Harenkarspel / -van Ha(e)rencarspel**, geb. Alkmaar 29-10-1797, huwde in Nederlandsch Indië met Lavin(i)a- / Levinia **Freeth**, uit deze relatie is te Padang 1 dochter geboren.

2. **Willem van Harencarspel**, ged. Alkmaar 28-6-1799, overl. na 1807
3. **Cornelis Breidt- / Breet van Harencarspel**, 1802-1868, *volgt VI*

VI Cornelis Breidt- / Breet van Harencarspel, werkman, visser, secretaris van Warmenhuizen, geb. Alkmaar 11-1-1802, ged. Zijpe, overl. Warmenhuizen 13-6-1868, huwde Warmenhuizen 2-4-1826 met: **Antje Akkerman**, dienstmeid, geb. Warmenhuizen 19-2-1797, overl. Warmenhuizen 4-6-1864, dr.v. visser, dagloner Arie Maartensz. **Akkerman** (1762-1835) en Dieuwertje Jansd. **Gorter** 1771-1849) Uit deze relatie geboren:

In het bevolkingsregister van Warmenhuizen werd de naamstoevoeging ‘Breet’ bij Sara en Arie doorgestreept. Bij Jacob niet, hij bleek de toevoeging in zijn verdere leven niet te gebruiken

1. **Jacob van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 17-2-1827, overl. Warmenhuizen 3-3-1827
2. **Jacob van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 23-9-1828, overl. Warmenhuizen 27-9-1828
3. **Sara Jacoba van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 28-11-1829, overl. Warmenhuizen 19-2-1830
4. **Jacob Breet van Harenkarspel**, 1831-..., *volgt VII*
5. **Sara Breet van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 14-12-1833, dienstbode bij Almer **Bregman**, ging in mei 1859 naar Haringcarspel
6. **Arie Breet van Harencarspel**, boerenknecht, milicien bij het 2^e regiment infanterie, geb. Warmenhuizen 7-7-1837, overl. Alkmaar 11-12-1857
7. **Willem van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 14-12-1840, overl. Warmenhuizen 6- 2-1848
8. **Jan van Harenkarspel**, geb. Warmenhuizen 9-2-1844, overl. Warmenhuizen 12-2-1844

VII Jacob (Breet) van Harenca(r)spel, visser, boerenknecht, Emigreerde in 1873 naar de Verenigde Staten van Amerika en kwam via Chicago in het nabij gelegen Lansing terecht. Geb. Warmenhuizen 15-7-1831 (volgens landverhuizerregister abusievelijk 1828), huwde (1) Broek op Langedijk 18-11-1858 met: **Vrouwtje de Wit**, geb. Heerhugowaard (Broek op Langedijk) 3-5-1829, overl. Warmenhuizen 19-4-1866, d.v. dagloner Gerrit **de Wit** (1802-voor1856) en Maartje Dirksd. **Glas** (1804-na1858), wed.v.

landbouwer Gerrit Jansz. **Wagenaar** (1826-voor1866)

Uit deze relatie geboren:

1. **Cornelis van Harencarspel**, geb. Broek op Langedijk 14-10-1859, overl. Broek op Langedijk 1-1-1860
2. **Cornelis van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 26-11-1860, overl. Warmenhuizen 21-4-1861
3. **Antje van Harencarspel**, geb. Sint Maarten 17-7-1862, huwde USA **NN**, woonde in 1886 in Roseland (Illinois USA) en had toen 2 zoons (1886)
4. **Cornelis van Harencarspel**, geb. Sint Maarten 15-12-1863, overl. Sint Maarten 2-9-1864
5. **Maartje van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 7-6-1865, huwde USA **NN**, woonde in 1886 in Chicago en had 1 zoon (1886)

Jacob huwde (2) Warmenhuizen 15-11-1866 met: **Trijntje Pover**, dienstbode, geb. Zuid-Scharwoude 31-8-1841, d.v. werkman, dienstknecht Jan Jansz. **Pover** (1813-..) en Maartje Cornelisd. **Volkers** (1820-..)

Uit deze relatie geboren:

6. **Jannetje- / Jantje / Jennie van Harenkarspel / Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 11-1-1868, woonde in 1886 nog thuis bij haar ouders in Lansing (Illinois USA) maar huwde rond die tijd te Cook, Illinois USA met Charles **Patz**
7. **Cornelis van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 20-2-1869, overl. Warmenhuizen 13-7-1869
8. **Maartje van Harenkarspel**, geb. Warmenhuizen 12-2-1870, overl. Warmenhuizen 17-4-1870
9. **Cornelia- / Caroline van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 27-3-1871, overl. 17-1-1953, huwde Lake County (Indiana USA) 30-12-1889 Albert **Kikkert**, geb. Eierland (Texel) 21-8-1866, overl. Lansing (Illinois USA) 25-10-1943, z.v. arbeider Cornelis Klaasz. **Kikkert** (1832-voor 1887) en Josina Pietersd. **Blom** (1845-..). Zij kregen 13 kinderen
10. **Maartje van Harencarspel**, geb. Warmenhuizen 28-6-1872, overl. Warmenhuizen 1- 8-1872
11. **Neeltje van Harencarspel**, geb. USA rond 1881

De Rijp december 2009, Fred Hoek, fc.hoek@quicknet.nl

Amsterdamse notariële archievenindex

door Jos Kaldenbach

Soms heb je geluk...

Het grootste stadsarchief ter wereld ligt in Amsterdam, aan de Vijzelstraat 73, tussen Herengracht en Keizersgracht. Er is al heel veel te vinden op internet, met als grootste brokken de dopen en begravenen vóór 1811. Maar de echte schatten zitten vaak nog verstopt en kunnen alleen via langdurig monnikenwerk achterhaald worden. Een goed voorbeeld daarvan is de collectie oud-notariële notaris protocollen. Deze beslaan er vele kilometers kastruimte. Maar hoe vind je er in 's hemelsnaam je voorouders? Er bestaat gelukkig een index (30452) op een deel van deze pareltjes, die alleen voor de oudste stukken compleet is. Ook zijn alle aktes met zilveren kinderspeelgoed, bevrachtingscontracten en Portugese joden er te vinden. Een bloemlezing hieruit noteerde ik voor de liefhebber, waar ik heb gezocht op plaatsnaam in doos 252 en 2555:

1. Notaris J.J. Pilius ontving op 7 januari 1584 **Dirck Dircksz**, van Egmond aan den Hoef, inwonend bij Griete Roele op de Ossenmarkt te Amsterdam, om zijn testament op te maken. Neef **Albert Adriaensz** erft zijn huis en erf aan de Koningsweg te Alkmaar, maar **Griete Roele** heeft daar haar leven lang het vruchtgebruik van. De nichten **Willempje en Joosgen (Dirks?)** erven met neef **Dirck** een vervallen hofstede bij Egmond aan den Hoef. Joosgen daarenboven nog f. 40,=, welke geleend zijn aan **Cornelis Nanningh** te Egmond aan den Hoef. **Thonis Dame** te Egmond aan Zee erft f. 50,=, de neven **Albert** en **Dirck Adriaensz** erven in 4 gelijke delen. Na des testateurs overlijden krijgt neef Dirck van de andere 3 erfgenamen f. 20,= om uit zijn huidige woonplaats Antwerpen naar Amsterdam te kunnen reizen. Komt hij niet, dan verliest hij zijn erfdeel. Getuigen meester Pieter Jansz, Dr. Med. en Jan Willemsz, bakker;
2. **Cornelis Mijesen**, van Avenhorn, schipper van Den Vliegende Draeck, groot 70 last, vaart van Amsterdam naar St. Uvis, laadt in Averro, gaat vervolgens daarmee naar Pommeren, Danzig, Koningsbergen of Melvingh. Ontvangt 39 Carolus gulden per last zout, met 21 ligdagen in het oosten, voering deels voor de bemanning. Bevrachter **Vincent van Bronckhorst**. Notaris J. Frans Bruyningh, inv. 77/160;
3. **Dieuwer Jacobsdochter** uit Bergen, eertijds conventuale van het Nieuwe Nonnenconvent, testeert. Haar oude testament van 13 oct. 1595 voor notaris houdt zij van kracht. Haar allerduurste roerende zaak is haar bed en toebehoren. Dat erft broer **Pieter Jansz Bosch** te Bergen. Na

diens dood vererft dit op haar moeders erfgenamen, die daarvoor f. 100,= aan haar vaders erfgenamen uitkeren. **Jacob Joosten**, zoon van **Joost Goverts** erfte f. 25,=. Getuigen Gommer Mathijsz., stoeldraaier en Isbrant Hollesloot. Notaris Jacob Ghijsberts op 23 januari 1599, inv. 24/342.

4. **Pieter Lamberts** te Bergen is ook erfgenaam van wijlen **Lijsbeth Jansdr**, weduwe van **Dirck Thijs Zeeman**, en verklaart op 18 mei 1604, dat de curateur van het sterfhuis, **Guert Jacobsz**, mandemaker, met hem alles verrekend heeft. Notaris J.J. Pilius 5/54 e.v.
5. **Jan Pietersz**, van Koedijk, 3^e sloep, Cornelis Tijsen, van Hoesum, 33 jaar, gewezen roeier in de sloep van Andries Dircksz, en Jacob Harmansz, van List, 32 jaar, gewezen roeier, verklaren op 9 September 1644, dat zij een walvis geschoten hebben die eerder door Lambert Simonsz. geschoten was, maar waaraan deze [walvis] niet vast zat. Harpoenier Andries Dircksz heeft de vis geschoten en bleef er wel aan vast. Waren verder bij hen aan boord: Pieter Reijnertsz, van Ditmersen, 26 jaar, hoogbootsman, en **Magnus Willemsz**, van Bergen², 27 jaar, bootsgezel van De Liefde. De Bask gaf Jan Abbes ongelijk en maakte geen aanspraak op de vis. Notaris Jacob Steijn, inv. 848/202-2.
6. De Compagnieën van Commissarissen van Navigatie binnen de steden Alkmaar, Edam (20 miljoen guldens groot), Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Purmerend en Arnhem worden meermaals vermeld, aug./sept. 1720. Notaris A. Tzeewen, inv. 7607 en 7608; Etc. enz.

Stadsarchief Amsterdam.
Voor meer info:
<http://www.stadsarchief.nl>

² Hieruit blijkt niet of hij uit Noord-Holland of Noorwegen kwam. De andere herkomstplaatsen Husum en List zijn Noordduits. De Noordse Compagnie was een haring- en walvisonderneming.

voor Sinterklaas of Kerst.
Er zijn nog exemplaren verkrijgbaar.

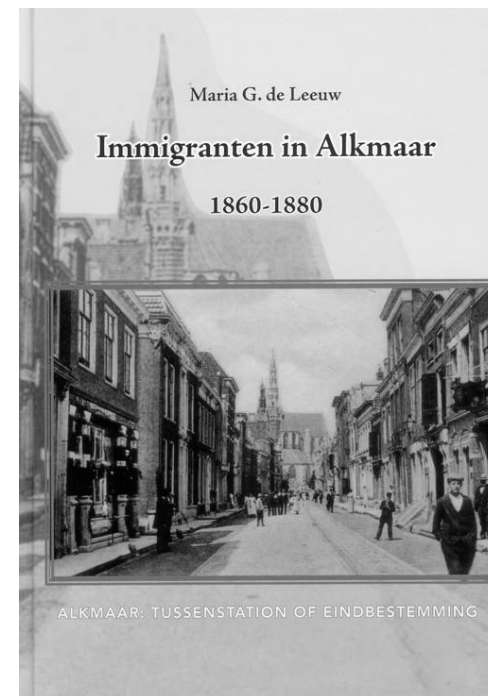
'Immigranten in Alkmaar'
1860-1880

**Alkmaar: Tussenstation of
eindbestemming**

Een prachtige eigen HNK-uitgave n.a.v.
de scriptie van mevr. De Leeuw
aangevuld met genealogische gegevens
van diverse migranten!

Bestellen?
Bel: 072-5119510 of
mail: pdaaij@hetnet.nl

Na betaling op bankrek. 108334 t.n.v.
NGV-afd. HNK te Castricum
wordt de bestelling aan u verzonden.
Prijs per boek € 12,00 (kasbetaling) en
met verzending € 15,00

In de volgende nummers o.a.

- De vaste rubrieken
- Uw kwartierstaat in het middenblad?
- Een genealogisch fragment uit uw verzameling?
- Een 'vastloper' in uw onderzoek, die met hulp van onze lezers misschien kan worden vlotgetrokken?
- Aarzel niet om kopij aan te leveren. De redactie kan niet zonder uw hulp. Gewoon doen

Adressen NGV Afdeling Hollands Noorderkwartier

Afdelingsbestuur

Voorzitter	mw. T.A.C. Schoehuijs-de Vries Voordam 30, 1811 MA Alkmaar, tel: 072-5119998, fax: 072-5156666, e-mail: truusschoehuijs@kpnmail.nl
Secretaris, PR en plv. afd. afgev.	mw. W.J. Hermanus-Schipper Wipmolen 10, 1823 GB Alkmaar, tel: 072-5154716, e-mail: wil.hermanus@gmail.com
Penningmeester	H. van der Velde, M.H. Tromplaan 9, 1901 WX Castricum, tel: 0251-653778, e-mail: hugo.noortje@hetnet.nl, bankrekening: 108334 t.n.v. NGV-afd. HNK te Castricum
Vice-voorzitter en afd. afgev.	J.J. Kaldenbach Amstelstraat 18, 1823 EV Alkmaar, tel: 072-5123029, e-mail: jos.kaldenbach@tiscali.nl
Lid	P.D. Aaij Merwedestraat 23, 1823 VK Alkmaar, tel: 072-5119510, e-mail: pdaij@hetnet.nl

Overige functies

Bibliotheek	J. Th. Reijngoud Kasteellaan 15, 1829 BD Oudorp, tel: 072-5126229, e-mail: reijngoud@zonnet.nl
Coördinatie Afd. LedenService	vacant
Kwartierstaten- boeken	P.D. Aaij (adres zie boven)
Mormonenfiches	mw. E. Greijer-Gürsch Hoog en Laag 167, 1852 AX Heiloo, tel: 072-5335967, e-mail: elfi.greijer@quicknet.nl
Computer- helpdesk	Voor alg. vragen en GensDataPro: A.J. Biesbroek Kasteelstraat 63, 1724 SC Oudkarspel tel: 0226-313548, e-mail: ajbiesbroek@hetnet.nl

HNK Afdelingsblad

Redactie en redactie-adres	G. Telman Hulstlaan 87, 1702 VK Heerhugowaard, tel: 072-5715452, e-mail: telgriffam@hetnet.nl
Redactie	mw. M.C. Luken-Sluis Hulstlaan 101, 1702 VK Heerhugowaard, tel: 072-5716779, e-mail: lukensluis@kpnmail.nl
Redactie	P.D. Aaij (adres zie boven)
Correctiewerk	mw. A. van Koersveld-Groeneboom
Verzending (coördinatie)	mw. H.T.H. Zonneveld-Aupers Slochterwaard 137, 1824 KT Alkmaar, tel: 072-5128124, e-mail: henny@bsg.nl

HNK Home-Page: <http://hollandsnoorderkwartier.ngv.nl/>

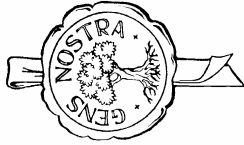
Drukwerk

TPG Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas

Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Hollands Noorderkwartier
Secretariaat: Wipmolen 10, 1823 GB Alkmaar

